

YARGITAY CEZA GENEL KURULU KARARI
COURT OF APPEAL ASSEMBLY OF CRIMINAL CHAMBERS DECISION

Esas No : 2017/701
Karar No : 2019/6
Karar Tarihi : 15.01.2019

Sanık ... hakkında taksirle bir kişinin ölümüne neden olma suçundan açılan kamu davasında sanığın eyleminin bilinçli taksirle bir kişinin ölümüne neden olma suçunu oluşturduğu kabul edilerek sanığın TCK'nın 85/1, 22/3, 53/6 ve 63. maddeleri uyarınca 9 yıl hapis cezası ile cezalandırılmasına, sürücü belgesinin 3 yıl süre ile geri alınmasına ve mahsuba ilişkin Ankara 15. Asliye Ceza Mahkemesince verilen 04.02.2014 tarihli ve 601-43 sayılı hükmün, sanık müdafileri tarafından temyiz edilmesi üzerine dosyayı inceleyen Yargıtay 12. Ceza Dairesince 02.05.2014 tarih ve 8899-10724 sayı ile;

"1- Sanığın, ışık kontrollü kavşakta, kırmızı ışık ihlali ile yaya geçidi üzerinde yolun sağından soluna bisikleti ile geçmekte olan ölene, sol şerit üzerinde 30 metre fren izi bırakarak çarptığı ve fren izinin bitiminden itibaren 17 metre sonra durduğu olayda, iki sınır arasında temel ceza belirlenirken cezanın alt ve üst sınırını oluşturan ceza miktarları, suçun işleniş şekli, meydana gelen zararın ağırlığı, failin taksire dayalı kusurunun yoğunluğu nazara alınarak, sanığın tam kusurlu olarak neden olduğu ölümlü sonuçlanan olayda, adalet, hakkaniyet ve nesafet kurallarına uygun makul bir cezaya hükmedilmesi gerektiği gözetilmeden, teşdidin derecesinde yanılığa düşülerek azami haddenden ceza tayini,

2- Sanık hakkında tayin edilen temel cezanın bilinçli taksirle artırılması sırasında, bilinçli taksir oluşturan ihlalin yalnızca kırmızı ışık ihlalinin ibaret bulunduğu gözetilerek, TCK'nın 22/3. maddesi uyarınca temel cezanın 1/3 oranı yerine, 1/2 oranında artırılarak fazla ceza tayini," nedenlerinden bozulmasına karar verilmiştir.

Ankara 15. Asliye Ceza Mahkemesi ise 28.08.2014 tarih ve 494-416 sayı ile;

"...Olayın oluş şekli, ölen kişinin çok genç yaşta olması dikkate alınarak cezanın teşdiden en üst haddenden tayin edilmesi, en üst haddenden bilinçli taksirde artırım yapılması ve en üst haddenden sürücü belgesinin geri alınması uygulamasının adalet ilkelerine uygun olacağı," gerekçesiyle bozma kararına direnerek sanığın önceki hüküm gibi cezalandırılmasına karar vermiştir.

Direnme kararına konu bu hükmün de sanık müdafileri ve katılan vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 17.04.2015 tarihli ve 347188 sayılı "onama" istekli tebliğnamesi ile Yargıtay Birinci Başkanlığına gelen dosya, Ceza Genel Kurulunca 14.12.2016 tarih ve 383-1839 sayı ile; 6763 sayılı Kanun'un 38. maddesi ile 5320 sayılı Kanun'a eklenen geçici 10. madde uyarınca kararına direnilen Daireye gönderilmiş, aynı madde uyarınca inceleme yapan Yargıtay 12. Ceza Dairesince 19.04.2017 tarih ve 593-3337 sayı ile direnme kararının yerinde

görülmemesi üzerine Yargıtay Birinci Başkanlığına iade edilen dosya, Ceza Genel Kurulunca değerlendirilmiş ve açıklanan gerekçelerle karara bağlanmıştır.

TÜRK MİLLETİ ADINA CEZA GENEL KURULU KARARI

Özel Daire ile Yerel Mahkeme arasında oluşan ve Ceza Genel Kurulunca çözümlenmesi gereken uyuşmazlıklar;

1- Katılan vekilinin 29.05.2015 havale tarihli dilekçesi içeriğine göre temyiz isteminden vazgeçip vazgeçmediği,

2- Katılan vekilinin temyizden vazgeçtiği sonucuna ulaşırsa, sanık müdafilerinin temyiz taleplerine, temyizden vazgeçmediği kabul edilirse katılan vekilinin ve sanık müdafilerinin temyiz taleplerine istinaden; kırmızı ışık ihlali yapmak suretiyle bilinçli taksirle bir kişinin ölümüne neden olan sanık hakkında;

a) TCK'nın 85/1. maddesi gereğince 2 yıldan 6 yıla kadar hapis cezasını gerektiren suçta temel cezanın 6 yıl olarak tayin edilmesinin,

b) Bilinçli taksir hâlinde, taksirli suçta ilişkin cezada üçte birden yarıya kadar artırım öngören TCK'nın 22/3. maddesi gereğince cezanın yarı oranda artırılmasının,

İsabetli olup olmadığı,

Hususlarının belirlenmesine ilişkindir.

1- Katılan vekilinin 29.05.2015 tarihli dilekçesi içeriğine göre temyiz isteminden vazgeçip vazgeçmediği;

İncelenen dosya kapsamından;

Katılan vekilinin 28.09.2014 havale tarihli dilekçe ile bozulması talebiyle hükmü temyiz ettiği, gerekçeli temyiz dilekçesi olarak verdiği 29.05.2015 havale tarihli dilekçede ise “...Bozma istemlerinin reddi ile direnme kararına karşı yapılan temyiz başvurusunun reddi ve kararın onanması gerekmektedir.”, “...Sanığın cezasının TCK madde 22/3 gereğince yarı oranında arttırılması hakkaniyet doğrultusunda usul ve yasaya uygun olup yerel mahkemenin direnme kararının onanması gerekmektedir”, “...direnme kararının onanmasını vekaleten arz ve talep ederiz” şeklinde açıklamaların yer aldığı anlaşılmaktadır.

Olağan kanun yollarından olan temyiz incelemesinin yapılabilmesi için bir temyiz davası açılmış olmalıdır. Temyiz davasının açılabilmesi için de, 1412 sayılı CMUK'nın 5320 sayılı Kanun'un 8. maddesi uyarınca karar tarihi itibarıyla uygulanması gereken 310. maddesine göre iki şartın varlığı gereklidir.

Bunlardan ilki süre şartıdır. CMUK'nın 310. maddesinde, genel kural olarak tarafların temyiz isteğinde bulunabilecekleri süreyi hükmün tefhiminden, tefhim edilmemişse tebliğinden başlamak üzere bir hafta olarak belirlenmiştir. Temyiz süresi bahse konu maddenin 3. fıkrasındaki istisnai durum hariç olmak üzere, hükmün açıklanması sırasında hazır bulunanlar yönünden bu tarihte, yokluklarında hüküm verilenler yönünden ise gerekçeli kararın tebliği tarihinde başlar.

Temyiz davasının açılabilmesi için gerekli ikinci şart ise istek şartıdır. Yargılama hukukunun temel prensiplerinden olan "Davasız yargılama olmaz" ilkesine uygun olarak temyiz davası kendiliğinden açılmaz, bu konuda bir isteğin bulunması gereklidir. CMUK'nın 305. maddesinin 1. fıkrası ile bu kuraldan uzaklaşmış ve bazı ağır mahkûmiyetlerde istek şartından sanık lehine vazgeçilerek, temyiz incelemesinin kendiliğinden yapılması kabul edilmiş ise de, on beş yıl ve daha fazla hürriyeti bağlayıcı cezalara ilişkin hükümler dışında kalan kararlarda, süre ve istek şartlarına uygun temyiz davası açılmamışsa hükmün Yargıtayca incelenmesi mümkün değildir.

Diğer taraftan, 5271 sayılı CMK'nın kanun yollarına ilişkin genel hükümlerin düzenlendiği bölümde yer alan "Başvurudan vazgeçilmesi ve etkisi" başlıklı 266. maddesinde;

"(1) Kanun yoluna başvurulduktan sonra bundan vazgeçilmesi, mercii tarafından karar verilinceye kadar geçerlidir. Ancak, Cumhuriyet savcısı tarafından sanık lehine yapılan başvurudan onun rızası olmaksızın vazgeçilemez.

(2) Müdafinin veya vekilin başvurudan vazgeçebilmesi, vekâletnamede bu hususta özel yetkili kılınmış olması koşuluna bağlıdır.

(3) 150 nci maddenin ikinci fıkrası uyarınca, kendisine müdafî atanan şüpheli veya sanıklar yararına kanun yoluna başvurulduğunda veya başvuru kanun yolundan vazgeçildiğinde şüpheli veya sanık ile müdafîin iradesi çelişirse müdafîin iradesi geçerli sayılır" şeklindeki düzenleme ile kanun yoluna başvurulduktan sonra mercisi tarafından karar verilinceye kadar başvurudan vazgeçilebileceği, diğer bir deyişle kanun yolu başvurusunun geri alınabileceği kabul edilmiştir.

CMK'da, kanun yolu başvurusunda bulunulduktan sonra bundan vazgeçme (kanun yolu başvurusunun geri alınması) düzenlenmiş fakat kanun yolundan feragat (kanun yoluna başvurma hakkı doğduktan sonra bu hakkın kullanılmayacağına açıklanması) düzenlenmemiştir. Hukukun genel ilkeleri uyarınca hak sahibi, hakkı doğduktan sonra özgür iradesiyle bu hakkını kullanmayacağını diğer bir deyişle hakkından feragat ettiğini açıklayabilir, bu durumda kanun yoluna başvurma hakkından feragat ilişkin açıklamanın ilgili makama ulaştırılmasıyla birlikte karar kesinleşir. Kanun yolundan daha doğru bir ifadeyle kanun yoluna başvurma hakkından feragatin, kararın ilgiliye bildiriminden itibaren kanun yolu için öngörülen sürenin bitimine kadar yapılması gerekmektedir. Kanun yoluna başvurulduktan sonra başvurudan vazgeçme ise mercisi tarafından talep konusunda bir karar verilinceye kadar geçerlidir. (Centel-Zafer, Ceza Muhakemesi Hukuku, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., 15. Baskı, İstanbul, 2018, s.844.)

Temyiz kanun yolu başvurusunda bulunulduktan sonra, ilgililerin temyiz başvurusundan "feragat" ya da "vazgeçme" vb. içerikli taleplerinin, kanun yoluna başvurma hakkından feragat kapsamında değil yapılan kanun yolu başvurusunun geri alınmasını düzenleyen CMK'nın 266. maddesi kapsamında değerlendirilmesi ve talep içeriğinin açıkça temyiz başvurusunun geri alınması diğer bir deyişle yapılan temyiz başvurusundan vazgeçme iradesini yansıtmadığına bakılması gerekir. İradenin açıkça yapılan temyiz başvurusundan vazgeçmeye yönelik olması hâlinde, temyiz davasının açılabilmesi için gerekli olan "istek" de ortadan kalkmış olduğundan vazgeçilen bu temyiz davasından dolayı Yargıtayca temyiz incelemesi yapılamayacaktır.

Bu açıklamalar ışığında uyumsuzluk konusu değerlendirildiğinde;

Direnme kararına konu hükmü süresinde temyiz eden katılan vekilinin daha sonra verdiği 29.05.2015 havale tarihli dilekçede "...Bozma istemlerinin reddi ile direnme kararına karşı yapılan temyiz başvurusunun reddi ve kararın onanması gerekmektedir.", "...Sanığın cezasının TCK madde 22/3 gereğince yarı oranında arttırılması hakkaniyet doğrultusunda usul ve yasaya uygun olup Yerel

Mahkemenin direnme kararının onanması gerekmektedir”, “...Direnme kararının onanmasını vekaleten arz ve talep ederiz” şeklindeki beyanları bir bütün olarak değerlendirildiğinde, dilekçede geçen beyanların açıkça temyiz başvurusundan vazgeçme iradesini yansıtmayıp daha ziyade sanık müdafilerinin temyiz istemlerine cevap niteliğinde olduğu, katılan vekilinin iradesinin yapmış olduğu temyiz başvurusundan açıkça vazgeçmeye yönelik olmaması nedeniyle de 29.05.2015 havale tarihli dilekçesi içeriğine göre temyiz talebinden vazgeçmediği kabul edilmelidir.

Bu itibarla, sanık hakkındaki mahkûmiyet hükmüne yönelik temyiz incelemesinin, sanık müdafileri ile katılan vekilinin temyiz istemlerine istinaden yapılması gerekmektedir.

Nitelikleri itibarıyla benzeyen (2-a) ve (2-b) numaralı uyuşmazlık konularının aynı başlık altında incelenmesi faydalı olacaktır.

2- Kırmızı ışık ihlali yapmak suretiyle bilinçli taksirle bir kişinin ölümüne neden olan sanık hakkında, TCK'nın 85/1. maddesi gereğince 2 yıldan 6 yıla kadar hapis cezasını gerektiren suçta temel cezanın 6 yıl olarak tayin edilmesinin ve bilinçli taksir hâlinde, taksirli suça ilişkin cezada üçte birden yarıya kadar artırım öngören TCK'nın 22/3. maddesi gereğince cezanın yarı oranda artırılmasının isabetli olup olmadığı;

İncelenen dosya kapsamından;

08.07.2013 tarihli trafik kazası tespit tutanağına göre; aynı tarihte saat 17.30 sıralarında, azami hız limitinin 50 km/saat olduğu yerleşim yeri içerisinde, Angora Bulvarı, Dicle Caddesi karşısı, Hacettepe Üniversitesi Kampüsü yanında, 3 şeritli, 11 metre genişliğindeki yolun sol şeridinde meydana gelen olayda, sanık ...'ın sevk ve idaresindeki araç ile yaya bandı üzerinde bisiklete çarparak ileriye fırlattığı, çarpma noktası ile ölenin düştüğü yer arasında fren izinin de bulunduğu ve bu mesafenin 30 metre olduğu, sanığın aracının ölenin bulunduğu yerden 17 metre ileride durduğu,

Sanık hakkında Etimesgut İlçe Devlet Hastanesince 08.07.2013 tarihinde saat 19.05'te yapılan muayeneye istinaden düzenlenen aynı tarihli raporda; sanıkta alkole rastlanmadığının bildirildiği, 08.07.2013 tarihli ölü muayene tutanağında; Angora Bulvarı, Beysukent Kavşağı girişinde bir aracın çarpması sonucu vefat ettiği bildirilen ...'un cenazesinin Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesine kaldırılması talimatı verildiği, hastanede yapılan ölü muayenesi esnasında ölenin başındaki kaskın kırık vaziyette çıkarıldığı, kafada oksipital parietal bölgede minimal deplase fraktür hatlarının mevcut olduğu, her iki kulak, burun ve ağızda aktif kanama görüldüğü, boyunda c3-c4 vertebralarda krepitasyon, fraktür tespit edildiği, vücudun muhtelif bölgelerinde çok sayıda sıyrık, çizik, laserasyon ve ekimotik lezyonlar bulunduğu belirtilerek kişinin ölümünün geçirdiği araç dışı trafik kazası sonucu meydana gelen kafa ve boyun travmasına bağlı gelişen intrakranial kanama neticesi meydana geldiğinin belirtildiği,

Ankara Adli Tıp Trafik İhtisas Dairesi Başkanlığınca düzenlenen 05.09.2013 tarihli raporda; trafik kazası tespit tutanağı ve dosya içeriğine göre kazanın, gündüz vakti, açık havada, meskûn mahalde, 11 metre genişliğinde, refüjle bölünmüş, tek yönlü, eğimli, düz, kuru, asfalt kaplamalı yolda, ışık kontrollü kavşakta meydana geldiği, aracın bulunduğu sol şerit üzerinde 30 metre fren izi tespit edildiği, çarpma noktasının yaya şeridi üzerinde olduğu, mevcut verilere göre, kazanın, kavşakta sanığın kırmızı ışık ihlali yaptığı esnada, yaya geçidi üzerinden karşı tarafa geçiş yapan bisikletli sürücü ile çarpışması şeklinde meydana geldiği kabul edilirse, sanığın sevk ve idaresindeki otomobil ile seyir hâlinde iken, kaplama üzerindeki fren izlerine ve CD görüntülerine göre, kavşağa yaklaşırken hızını azaltmayıp seyir hızıyla geldiği, kavşakta kırmızı ışık ihlali yaptığı esnada yolun sağından soluna geçen sürücünün sevk ve idaresindeki bisiklete çarpması sonucu meydana gelen

olayda dikkat ve özen yükümlülüklerine aykırı hareketiyle asli kusurlu olduğu, bisiklet sürücüsünün kusurunun olmadığı yönünde kanaat bildirildiği,

Anlaşılmaktadır.

Ölenin annesi ...; 08.07.2013 tarihinde kızı ...'un trafik kazası geçirdiğini haber alınca kızının kaldırıldığı Atatürk Hastanesine gittiğini, burada kendisine saat 17.30 sıralarında kullandığı bisiklete bir otomobil çarpan kızının olay yerinde öldüğünün söylendiğini,

Katılan ...; kızı M. Ç'nin ölümüne neden olan sanık hakkında şikâyetçi olduğunu ve davaya katılmak istediğini,

Tanık ... kollukta; olay tarihinde saat 17.15 sıralarında sanık ...'ın sevk ve idaresindeki otomobil ile Kızılay'a gitmek için yola çıktıklarını, saat 17.30 sıralarında Angora Bulvarı üzerinden yolun orta şeridinden seyir hâlinde olduklarını, kavşağa geldiklerinde sarı ışığın yandığını hatırladığını, yolun sağında ve solunda araç olmadığını, sanığın sağına ve soluna bakmadan göbeği geçerken kornaya, akabinde frene bastığını, çarpmamak için direksiyonu sola kırdığını ancak bisikletli ile arasındaki kazaya mani olamadığını, kovuşturma aşamasında istinabe olunan mahkemede; sanığın eniştesinin şoförü olduğunu, şoförün yanında oturduğunu, sarı ışıkta geçtiklerini, kırmızıya yakalanmamak için sanığın hızını arttırdığını, o anda ışıktan hemen sonra bir bayanın bisikletle karşıdan karşıya geçtiğini, arkasına bakmadığını, kendilerinin de bisikletli bayanı son anda fark ettiklerini, bayanı gördükten yaklaşık 10-15 metre önce fren tutmaya başladığını,

Tanık Z. S. kollukta; sanığın sevk ve idaresindeki araçla seyir hâlinde oldukları sırada aracın sağ tarafından bisiklet kullanan bir çocuğun aniden yola çıktığını, sanığın çarpmamak için direksiyonu kırdığını ancak refüje çarpma tehlikesi olduğu için çok fazla da direksiyonu kıramadığını ve bisikletle çarpıştığını, Mahkemede; normal süratte gittiklerini, yolun ortasında olduklarını, kavşağa yaklaştıklarının farkında olmadığını, sağ taraftan bir bisikletlinin önlerine çıktığını, sanığın sola doğru direksiyonu kırdığını, frene bastığını, kornaya da bastığını, arabanın sağ tarafından bisikletliye çarptıklarını,

Tanık M. Y. K. kollukta; kavşağa geldiğinde kendisine kırmızı ışık yandığını, muhtemelen karşı şeritten gelen araçlara da kırmızı yandığını, bu esnada şiddetli bir çarpma sesi duyduğunu, sol tarafına baktığında refüjün diğer kısmında Hacettepe Üniversitesine gidiş yolunda bir kişinin havalandığını gördüğünü, kendisine hâlâ kırmızı ışığın yandığını, yardım etmek amacıyla karşı refüje gittiğini, aracın çarpmış olduğu bisikletin ilerisinde olduğunu, bisikletli bir sürücünün yerde olduğunu, çarpan sürücünün kırmızı ışıkta geçtiğini düşündüğünü, Mahkemede; kendisinin kırmızı ışığı görünce yavaşlayıp durduğunu ve beklemeye başladığını, ışıkta beklediği sırada birden sol tarafından şiddetli bir çarpma sesi duyduğunu, aynı anda havaya yükselen bir kişi gördüğünü, sonra yere düştüğünü, karşı istikametten gelen sanığın kırmızı ışıkta durması gerekirken durmayıp geçtiğini düşündüğünü,

Beyan etmişlerdir.

Sanık kollukta; L. Holding'te özel şoför olarak çalıştığını, çalıştığı firma adına kayıtlı otomobil ile saat 17.30 sıralarında Angora Bulvarından Hacettepe Üniversitesi istikametine orta şeritte seyir hâlinde iken hızının 50-60 km/saat civarında olduğunu, tahminine göre ışıkların yeşilden sarıya yeni geçtiğini, yoluna düz devam ettiği sırada yolun sağında bisiklet kullanan bir şahsın sola dönmek için aniden bisikletini kullandığı otonun önüne kırdığını, bu arada ölenin elinin kulağında olduğunu ve tahminine göre telefonla görüşüğünü, önce birkaç kez kornaya bastığını, fakat kendisini duymadığını, frene bastığını, çarpmamak için direksiyonu sola kırdığını ancak kullandığı otonun sağ

tamponuyla çarpması neticesi kazanın meydana geldiğini, sulh ceza mahkemesindeki sorgusunda; yolun en sağından gittiğini, trafik lambalarına geldiğinde kendisine yeşil yanıp söndüğünü, kavşağı geçtiğini, yolun sağ tarafından bir bisikletlinin aniden aracının önüne kırdığını, fren yapıp direksiyonu sola kırdığını, korna çalmasına rağmen çarpışmayı önleyemediğini, 60-70 km/saat hızla gittiğini, hızlı olmadığını, Mahkemede; tahminen 60-70 km/saat hızla gittiğini, ışıkların yeşilden sarıya döndüğünü, sağ tarafında bisikletli bir kişinin önünden geçtiğini, sola kaçıp frene bastığını, sonrasında da çarptığını savunmuştur.

Yerel Mahkemece, sanık hakkında TCK'nın 85/1. maddesi uyarınca temel cezanın 6 yıl olarak belirlendiği, buna ilişkin gerekçenin hüküm fıkrasında “suçun işleniş şekli, yeri, zamanı, ağırlığı, önemi dikkate alınarak takdiren, teşdiden” şeklinde gösterildiği, bilinçli taksir nedeniyle TCK'nın 22/3. maddesi uyarınca yarı oranında artırım yapıldığı ve buna ilişkin gerekçenin hüküm fıkrasında “takdiren, teşdiden” şeklinde gösterildiği, gerekçeli kararda ise her iki uygulamaya ilişkin olarak “Olayın oluş şekli, ölen kişinin çok genç yaşta olması dikkate alınarak cezanın teşdiden en üst haddeden tayin edilmesi, en üst haddeden bilinçli taksirde artırım yapılması ... uygulamasının adalet ilkelerine uygun olacağı kanaatine varılmıştır” şeklinde gerekçeye yer verildiği,

Karayolları Genel Müdürlüğünün <http://www.kgm.gov.tr> adresinde yer alan "eğimsiz ve kuru asfalt yolda araçların hızlarına göre durma mesafeleri"ni gösterir çizelgede; araç hızının 70 km/saat olması durumunda fren mesafesinin 32,1 metre, durma mesafesinin 46,7 metre olacağını belirtildiği,

Görülmektedir.

Taksirle öldürme suçu 5237 sayılı TCK'nın 85. maddesinin 1. fıkrasında; “Taksirle bir insanın ölümüne neden olan kişi, iki yıldan altı yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır” şeklinde düzenlemiş, aynı Kanun'un “taksiri” düzenleyen 22. maddesinin 3. fıkrasında; “Kişinin öngördüğü neticeyi istememesine karşın, neticenin meydana gelmesi hâlinde bilinçli taksir vardır; bu hâlde taksirli suçla ilişkin ceza üçte birden yarısına kadar artırılır”, 4. fıkrasında da; “Taksirle işlenen suçtan dolayı verilecek olan ceza failin kusuruna göre belirlenir” hükümlerine yer verilmiştir.

Temel cezanın belirlenmesine ilişkin ilkeler ise, 5237 sayılı TCK'nın 61. maddesinin birinci fıkrasında;

“(1) Hâkim, somut olayda;

- a) Suçun işleniş biçimini,
- b) Suçun işlenmesinde kullanılan araçları,
- c) Suçun işlendiği zaman ve yeri,
- d) Suçun konusunun önem ve değerini,
- e) Meydana gelen zarar veya tehlikenin ağırlığını,
- f) Failin kast veya taksire dayalı kusurunun ağırlığını,
- g) Failin güttüğü amaç ve saiki,

Göz önünde bulundurarak, işlenen suçun kanuni tanımında öngörülen cezanın alt ve üst sınırı arasında temel cezayı belirler” şeklinde düzenlenmiştir.

5237 sayılı TCK'nın “Adalet ve kanun önünde eşitlik ilkesi” başlıklı 3. maddesinin birinci fıkrasındaki; “Suç işleyen kişi hakkında işlenen fiilin ağırlığıyla orantılı ceza ve güvenlik

tedbirine hükmolunur” biçimindeki hüküm ile de, işlenen fiil ile hükmolunan ceza ve güvenlik tedbirleri arasında “orantı” bulunması gerektiği vurgulanmıştır.

Kanun koyucu, cezaların kişiselleştirilmesinin sağlanması bakımından hâkime, olayın özelliği ve işlenen fiilin ağırlığıyla orantılı bir şekilde gerekçesini göstererek iki sınır arasında temel cezayı belirleme yetki ve görevi yüklemiştir. Buna göre; 01.06.2005 tarihinden sonra işlenmiş olan herhangi bir suç nedeniyle alt ve üst sınırlar arasında bir ceza belirlenmesi gerektiğinde, kural olarak göz önünde bulundurulması gereken ölçüt, 5237 sayılı TCK'nın 61. maddenin 1. fıkrasındaki düzenlemedir. Ancak taksirle işlenen suçlar açısından kanun koyucu, aynı Kanun'un 22. maddenin 4. fıkrası ile bir ölçüt daha eklemiştir. Bu durumda, taksirle işlenen suçlarda alt ve üst sınır arasında ceza belirlenirken, TCK'nın 61/1 ile 22/4. madde ve fıkralarında yer alan ölçütlerin birlikte göz önüne alınması gerekmektedir.

Ancak, TCK'nın 61/1. maddesindeki bu ölçütler genel nitelikli olup her suça uymayabileceğinden, her suç için tüm ölçütlerin değil sadece ilgili suça uyan kısımların nazara alınması gerekir. Bu açıdan taksirli suçlarda ancak kasıtlı suçlarda uygulanması mümkün olan 61/1. maddenin (b) bendinde yer alan "suçun işlenmesinde kullanılan araçlar", (f) bendinde yer alan "failin kasta dayalı kusurunun ağırlığı" ve (g) bendinde yer alan “failin güttüğü amaç ve saik” ölçütleri uygulanamayacaktır.

Tüm bu kanuni düzenlemeler karşısında taksirli suçlarda temel cezanın belirlenmesinde öncelikle failin kusurunun değerlendirilmesinin zorunlu olduğu, ancak kusurluluğun yanında "suçun işleniş biçimi", "suçun işlendiği zaman ve yer", "suç konusunun önem ve değeri" ile "meydana gelen zarar veya tehlikenin ağırlığı" ölçütlerinin de dikkate alınacağı sonucuna varılmaktadır.

Öte yandan, 5237 sayılı TCK'nın 3. maddesi uyarınca işlenen fiil ile hükmolunan ceza ve güvenlik tedbirleri arasında “orantı” bulunması, böylelikle suç işlenmesiyle bozulan toplum düzeninde adaletin sağlanması için suç işleyen kimseye uygulanacak yaptırımın haklı ve ölçülü olması gerektiği de göz önünde bulundurulacaktır.

Bu nedenlerle taksire dayalı kusurun ağır olduğu durumlarda, alt sınırdan uzaklaşarak, hafif olduğu durumlarda ise alt sınırdan veya alt sınıra yaklaşarak temel ceza tayin edilmesi isabetli bir uygulama olacak ise de, bundan her hâlde ağır kusurlu fail hakkında en üst hadden, hafif kusurlu fail hakkında ise alt hadden ceza tayin edilmesi gerektiği sonucu çıkarılmamalı, TCK'nun 61/1. maddesindeki olaya uyan diğer ölçütler ve TCK'nın 3. maddesinde düzenlenen "orantılılık" ilkesi bir bütün hâlinde değerlendirilerek haklı ve ölçülü bir ceza belirlenmeli, somut olayın özellikleri itibarıyla bazı hâllerde alt hadden bazı hâllerde de üst hadden tayin edilecek cezanın haklı ve ölçülü bir ceza olacağı da gözden uzak tutulmamalıdır.

Bilinçli taksirin söz konusu olduğu durumlarda ise TCK'nın 22/3. maddesi uyarınca hükmedilecek ceza üçte birden yarısına kadar artırılacak olup, hâkim somut olayın özelliklerini de gözetererek bilinçli taksir oluşturan hâlin, niteliği, gerçekleştirilme şekli ve sayısı gibi kriterlere göre bir değerlendirme yaparak TCK'nın 3. maddesindeki "orantılılık" ilkesine de aykırı düşmeyecek şekilde artırım oranını belirlemelidir.

Öğretide de bu konuda “...TCK'nın 3/1. maddesi, 61. maddeden çok daha geniş bir anlamı barındırmakta, fail hakkında takdiri indirim nedeni de dahil olmak üzere, tüm indirim ve artırım maddelerinin uygulanmasında, daha açık bir deyişle bütüncül açıdan, failin eylemi ile cezanın ağırlığı arasında bir orantı denge olması gerektiğini belirtmektedir. Ayrıca TCK'nın 3. maddesi hükmü sadece

temel cezanın belirlenmesinde değil, aynı zamanda her türlü indirim ve artırımın uygulanmasında, kesinleşen cezalar için uyarılama yargılamasında göz önünde tutulması gereken bir düzenlemedir. ... TCK'nın 3/1. maddesindeki adalet ve orantılılık ilkesi gereği, özellikle işlenen eylem ile verilecek cezanın orantısız olduğu durumlarda, uygulayıcı mümkün olduğu oranda, temel cezanın belirlenmesi, indirim ve artırım maddelerinin uygulanması ve cezanın şahsileştirme kurumunu gözeterek, adaleti sağlamaya çalışacaktır." (Osman Yaşar-Hasan Tahsin Gökcan-Mustafa Artuç, Yorumlu Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Adalet Yayınevi, 2. Bası, Ankara, 2014, s. 57-58.) şeklinde görüşler mevcuttur.

Bu aşamada, ilgili trafik mevzuatına da değinilmelidir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "Hız sınırları" başlıklı 50. maddesinin birinci fıkrasında, motorlu araçların cins ve kullanma amaçlarına göre sürülebileceği en çok ve en az hız sınırlarının, şehirlerarası çift yönlü karayollarında 90 km/saat, bölünmüş yollarda 110 km/saat, otoyollarda 120 km/saat hızını geçmemek üzere yönetmelikle belirleneceği düzenlenmiş, Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin 100. maddesinde de otomobiller için yerleşim yeri içindeki saatteki azami hız sınırının 50 km/saat olduğu hüküm altına alınmıştır.

2918 sayılı Kanun'un "Hızın gerekli şartlara uygunluğunu sağlamak" başlıklı 52. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi;

"Sürücüler:

a) Kavşaklara yaklaşırken, dönemeçlere girerken, tepe üstlerine yaklaşırken, dönemeçli yollarda ilerlerken, yaya geçitlerine, hemzemin geçitlere, tünellere, dar köprü ve menfezlere yaklaşırken, yapım ve onarım alanlarına girerken, hızlarını azaltmak,

...

Zorundadırlar" şeklinde düzenlenmiş olup,

"Trafik kazalarında sürücü kusurlarının tespiti ve asli kusur sayılan haller" başlıklı 84. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde de;

"Araç sürücüleri trafik kazalarında;

a) Kırmızı ışıklı trafik işaretinde veya yetkili memurun dur işaretinde geçme,

...

Hallerinde asli kusurlu sayılırlar." düzenlemelerine yer verilmiştir.

Bu açıklamalar ışığında (2-a) ve (2-b) numaralı uyuşmazlık konuları birlikte değerlendirildiğinde;

Sanık ...'ın 08.07.2013 tarihinde saat 17.30 sıralarında, yerleşim yeri içerisinde, 3 şeritli, 11 metre genişliğindeki, azami hız limitinin 50 km/saat olduğu yolda sevk ve idaresindeki otomobil ile seyir hâlinde iken, trafik ışığı bulunan kavşakta kırmızı ışık ihlali yapmak suretiyle kavşaktan geçtiği sırada, yaya bandı üzerinden yolun sağ tarafından sol tarafına geçmekte olan ...'un kullandığı bisiklete sol şeritte çarptığı, çarpmanın etkisiyle M. Ç.'nin 30 metre ileriye fırladığı, çarpma noktasıyla müteveffanın düştüğü yer arasında 30 metre fren izi bırakan aracın çarpma noktasından itibaren 47 metre sonra durabildiği, müteveffanın maruz kaldığı kafa ve boyun travmasına bağlı gelişen intrakranial (kafa içi) kanama sonucunda olay yerinde hayatını kaybettiği, kovuşturma aşamasında olay sırasında 60-70 km/saat hızla gittiğini savunan sanığın olay anındaki hızının fren ve durma mesafelerine göre yaklaşık 70 km/saat olduğu, tanık ...'ın sarı ışığın yandığını gören sanığın kırmızı

ışığa yakalanmamak için hızını artırdığını beyan ettiği, sanığın kırmızı ışık ihlali yapmak suretiyle bilinçli taksirle hareket ettiği ve asli-tam kusurlu olduğu, müteveffanın kusurunun bulunmadığı, Yerel Mahkemece "suçun işleniş şekli, yeri, zamanı, ağırlığı, önemi ... olayın oluş şekli, ölen kişinin çok genç yaşta olması" şeklindeki gerekçelerle TCK'nın 85/1. maddesi uyarınca temel cezanın 6 yıl hapis cezası olarak belirlendiği, "olayın oluş şekli, ölen kişinin çok genç yaşta olması" şeklindeki gerekçelerle de bilinçli taksir nedeniyle TCK'nın 22/3. maddesi uyarınca temel cezanın yarı oranında artırıldığı olayda; her ne kadar Yerel Mahkemece gerek temel cezanın gerekse artırım oranının belirlenmesi sırasında gösterilen "ölen kişinin çok genç yaşta olması" şeklindeki gerekçe yasal bir gerekçe değil ise de sanığın, hız sınırının 50 km/saat olduğu yerleşim yerinde hız limitinin yaklaşık %40 üzerinde bir hızla seyretmesi, kavşağa yaklaşırken hızını azaltıp yavaşlaması ve kırmızı ışıkta durması gerekirken aksine hızını artırması ve asli-tam kusurlu olarak kırmızı ışık ihlaliyle bir kişinin ölümüyle neticelenen söz konusu olaya sebebiyet vermesi hususları birlikte değerlendirildiğinde, suçun işleniş biçimi, suçun işlendiği yer, meydana gelen zararın ve sanığın taksire dayalı kusurunun ağırlığı dikkate alındığında TCK'nın 85/1. maddesi uyarınca temel cezanın 6 yıl hapis cezası olarak üst haddten belirlenmesinin, yine kırmızı ışıkta geçmek şeklinde tek bir bilinçli taksir oluşturan hâl söz konusu olmakla birlikte, yasal hız limitinin oldukça üzerinde seyreden sanığın kavşağa yaklaştığı sırada hızını azaltması gerekirken hızını artırarak kavşağa girmek suretiyle mezkûr olaya sebebiyet vermesi karşısında bilinçli taksir oluşturan hâlin gerçekleştirilme şekline göre temel cezada üçte birden yarıya kadar artırım öngören TCK'nın 22/3. maddesi uyarınca yarı oranında artırım yapılmasının isabetli olduğu, TCK'nın 3. maddesindeki "orantılılık" ilkesinin ihlal edilmediği kabul edilmelidir.

Bu itibarla, Yerel Mahkemenin usul ve kanuna uygun bulunan direnme kararına konu hükmünün onanmasına karar verilmelidir.

Çoğunluk görüşüne katılmayan beş Ceza Genel Kurulu Üyesi; TCK'nın 85/1. maddesi gereğince tayin olunan temel cezanın 6 yıl olarak belirlenmesinin, sekiz Ceza Genel Kurulu Üyesi de; TCK'nın 22/3. maddesi uyarınca temel cezanın yarı oranında artırılmasının isabetli olmadığı düşüncesiyle karşı oy kullanmışlardır.

SONUÇ

Açıklanan nedenlerle;

1- Katılan vekilinin TEMYİZ İSTEMİNDEN VAZGEÇMEDİĞİNE,

2- Usul ve kanuna uygun bulunan Ankara 15. Asliye Ceza Mahkemesinin 28.08.2014 tarihli ve 494-416 sayılı direnme kararına konu mahkûmiyet hükmünün ONANMASINA,

3- Dosyanın, mahalline gönderilmek üzere Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına TEVDİ EDİLMESİNE, 25.12.2018 tarihinde yapılan ilk müzakerede katılan vekilinin temyiz isteminden vazgeçip vazgeçmediğine ilişkin birinci uyuşmazlık yönünden oy birliğiyle, temel cezanın 6 yıl olarak belirlenmesinin isabetli olup olmadığına ilişkin uyuşmazlık açısından oy çokluğuyla, 25.12.2018 tarihinde yapılan ilk müzakerede yasal çoğunluk sağlanamayan bilinçli taksir nedeniyle temel cezanın yarı oranında artırılmasının isabetli olup olmadığına ilişkin uyuşmazlık bakımından 15.01.2019 tarihinde yapılan ikinci müzakerede oy çokluğuyla karar verildi.